

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kodas 124111348, T. Vrublevskio g. 6, LT-01143 Vilnius, tel. (8 5) 261 6063, faksas (8 5) 261 5366,
el. p. bendras@lsa.lt, atsisk. sąsk. LT287044060001377867 AB SEB bankas, banko kodas 70440

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-04-28 Nr. (6)-SD- 285

Kopija

LR Aplinkos ministerijai

DĖL NESUDERINTŲ PASTABŲ ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PROJEKTUI

LR Aplinkos ministerija š.m. balandžio 16 d. LR Vyriausybei pateikė Lietuvos Respublikos Atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 2, 12, 28, 30, 30¹, 30², 35¹ straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 25¹, 30³, 30⁴, 30⁵, 30⁶, 30⁷, 30⁸, 30⁹, 35², 35³, 35⁴, 35⁵ straipsniais ir septintuoju¹ skirsniu įstatymo projektą (toliau – Projektas). Šis Projektas buvo derinamas keletą kartų, tačiau į pagrindines Lietuvos savivaldybių asociacijos pastabas (toliau – LSA) atsižvelgta nebuvo. Projekte siūlomas naujas atliekų tvarkymo kainodaros modelis, kurio daugelis nuostatų yra nesuderinami su savivaldos funkcijomis, diskriminuojantys bei didinantys administracinę naštą.

LSA dar kartą išnagrinėjo pateiktą Vyriausybei Projektą (atkreipiame dėmesį, jog galutinis projektas su suinteresuotomis šalimis derintas nebuvo) ir jam **n e p r i t a r i a d ė l ž e m i a u p a t e i k t ų p a s t a b ų, i k u r i a s n e b u v o a t s i ž v e l g t a d e r i n i m o p r o c e s o m e t u:**

1. Projekto 25¹ straipsnyje nurodoma, jog Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) išlaikymo sąnaudas sudarys 1 (vienas) procentas regioninio atliekų tvarkymo centro (toliau – RATC) bei bendro atliekų deginimo įrenginio valdytojo praėjusių metų reguliuojamosios veiklos pajamos. Taip pat numatyta 0,02 procento delspinigiai už kiekvieną pradelstą mokėjimo dieną. Projekto aiškinamajame rašte Tarybos sąnaudoms nurodyta suma yra apie 680 000 Eur/metus, vadinasi **Tarybos finansavimas brangins visą atliekų tvarkymo sistemą tokia pačia dalimi, kurią galiausiai turės padengti gyventojai ir verslo subjektai, todėl savivaldybės nesutinka su šia Projekto nuostata. Siūlome Tarybos išlaikymui skirti lėšas iš mokesčio už aplinkos teršimą.**
2. Projekto 30² str. 7 dalyje numatyta, kad Taryba regioninę kainą nustato likus ne mažiau kaip 5 mėnesiams iki regioninės kainos galiojimo termino pabaigos. **Jeigu Taryba per numatytą laiką nenustato kainų, jokių sankcijų nėra numatyta, proporcingumo principas neišlaikytas. Savivaldybės baiminasi, kad gali susidaryti analogiška ydinga situacija, kaip ir šilumos ūkyje, kai kainos patvirtinimas užtrunka ilgą laiką. Siūlome, kad Taryba skaičiuotų atliekų tvarkymo kainą pagal savo tvirtinamą metodiką, o RATC'ai užtikrintų reikiamų duomenų teikimą.**
3. Projektas papildytas 30² str. 4 dalimi, kurioje numatyta, kad Tarybos kompetencijoje yra regioninių kainų savivaldybėms paskirstymo funkcija. Tarybai taip pat suteikiama teisė numatyti šio paskirstymo principus. **Toks reglamentavimas visiškai eliminuoja savivaldybių savarankiškumą, atsižvelgiant į savivaldybių specifiką susitarti dėl regioninių kainų paskirstymo.** Taip pat nesant įstatyme nustatytų konkrečių principų, Taryba galės nustatyti net ir mokėjimą visiems vienoda kaina. Tai iš esmės griauja Atliekų sistemos kūrimo pradžioje Aplinkos ministerijos duotą pažadą savivaldybėms, kad mažų sąvartynų uždarymas kiekvienoje savivaldybėje ir savivaldybių dalyvavimas regioninėje sistemoje nesukels papildomų finansinių išlaidų dėl nutolimo nuo sąvartyno, kadangi jis bus išlyginamas taikant solidarumo principą.
4. Projekto 30² str. 10 dalyje numatyta, kad nepatvirtinus rinkliavos dydžių, skirtumą kompensuoja savivaldybės savo biudžeto sąskaita. **Šiai nuostatai savivaldybės kategoriškai prieštarauja, nes pažeidžiamas „sąnaudų susigrąžinimo principas“.**

5. Projekto 30² str. 10 ir 11 dalyse nurodyta, kad savivaldybės turi užtikrinti, jog rinkliavos dydis už paslaugas atliekų turėtojams neviršytų 1 proc. vidutinių metinių namų ūkio (fizinį asmenų) pajamų. Taryba nustatinėja regioninės kainos dydžius, o savivaldybės tik pridėdamos komunalinių atliekų surinkimo išlaidas, turi užtikrinti, kad nebūtų peržengta 1 procento riba, tačiau Taryba gali pareikalausti, kad savivaldybės imtųsi konkrečių veiksmų sumažinti sąnaudas. **Savivaldybėms kyla klausimas: kaip šį reikalavimą įvykdyti praktikoje? Gali būti, kad jau Tarybos nustatyta regioninė kaina bus arti 1 procento ribos. Tada kas apmokės skirtumą už atliekų surinkimą? Už 1 procento pajamų neviršijimą turi būti atsakinga Taryba, o ne savivaldybė.**

Atkreipiame dėmesį, jog bus sukuriamas precedentas, kai Taryba gali vienašališkai nustatyti kainas, nagrinėja RATC'ų sąnaudų pagrįstumą, o turės teisę reikalauti sumažinti sąnaudas savivaldybėms.

6. Projekto 30⁹ str. 2 dalyje numatyta skirti savivaldybėms baudas, jei tvirtinant rinkliavą nebus neatsižvelgta į Tarybos patvirtintą regioninę kainą. Tačiau jau Projekto 30² str. 10 dalyje numatyta, kad skirtumą Savivaldybės mokės iš savo biudžeto, **vadinasi savivaldybės galės būti baudžiamos 2 kartus ir dar dengs iš biudžeto RATC'ų bei atliekų tvarkytojų sąnaudas.**
7. Projekto 35² straipsnyje, yra nustatomos sankcijos (baudos) už nustatytus pažeidimus. **Pabrėžtina, kad sankcijos (baudos) yra neadekvačios nurodytiems pažeidimams ir jų mastui, bet ir nepagrįstai didelės (nuo 3000 Eur iki 30 000 eur)!** Taip pat sankcija, kai savivaldybės baus už sutarčių nepasirašymą su gamintojų-importuotojų organizacijomis. Savivaldybės neturi nei finansinių, nei juridinių svertų priversti Organizacijas pasirašyti sutartis, ko pasekoje dar ir bus nubaustos. **Atkreiptinas dėmesys, kad savivaldybėms skirtos baudos neprisideda prie išskylančių priežasčių panaikinimo ir atliekų tvarkymo sistemos optimizavimo.**
8. Projekto 31² str. 1 dalyje nurodyta, kad ginčus ir skundus tarp atliekų turėtojo ir RATC sprendžia Ginčų komisija. **Projekte detaliau nepateiktas paaiškinimas apie šią instituciją ir jos veiklą.**

Pateiktos pastabos rodo, jog Projektas yra vienašališkas, diskriminuojantis savivaldą, sudaro prielaidas jo nuostatų interpretavimui, sukels dar didesnę sumaištį komunalinių atliekų tvarkymo sektoriuje, o svarbiausia – ir vėl pabrangins atliekų sutvarkymo paslaugos kainą gyventojams bei juridiniams asmenims.

Direktorė

Roma Žakaitienė

A.Kazlauskienė, tel. 212 36 14, el. p. agne.kazlauskiene@lsa.lt